

Odlike Alije b. Ebu Taliba (Medina)

Hatib: dr. Abdulmuhsin ibn Muhammed el-Kasim

22. zul-kade 1442. po Hidžri / 2. juli 2021.

Sva hvala i zahvala pripadaju Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i naših ružnih postupaka. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik, neka su na njega, njegovu časnu porodicu, njegove ashabe i sve one koji ih slijede u dobročinstvu, Allahov mir, spas i blagoslov do Sudnjega dana.

Cijenjeni vjernici! Budimo bogobojazni, Allahu se pokoravajmo dosljedno slijedeći Njegove naredbe. Bogobojaznost je put ka uspjehu, a činjenje grijeha vodi na put propasti.

Uzvišeni Allah stvorio je stvorenja, učinivši pritom da neka budu bolja od drugih, dok najboljim među svim stvorenjima učini da bude naš poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni Allah učinio je Muhammeda poslanikom i povjerio mu poslanicu, a njegove drugove učinio je najboljim društvom poslanika, a najboljim među njima učinio je četvericu pravednih halifa. Među halifama je Ebu Bekr Es-Siddik – Iskreni bio najvišeg stepena i najdoličniji povjerenom emanetu; potom Omer, koga Uzvišeni učini čovjekom po kome se razlikuje istina od neistine; a zatim Osman, kome dvije Poslanikove kćerke bijahu svjetlo kamo god hodi, te Alija b. Ebu Talib, otac Hasana i Husejna, Poslanikovih unuka.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u šali je Aliji, radijallahu anhu, dao nadimak Ebu Turab (Prašnjavi). Sehl b. Sa'd, radijallahu anhu, u vezi s tim kaže: "Aliji nije bilo dražeg nadimka od nadimka Ebu Turab. Radovao bi se kada bi ga neko tako zovnuo, zato što ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tako nazvao." (Muttefekun alejhi)

Još prije islama Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preuzeo je brigu o Aliji, radijallahu anhu, tako da je odrastao u Poslanikovo kući, a potom će prihvatiti islam, prije nego što napuni deset godina. U tom periodu stanovnici Meke ostavljali su u povjerenju Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, svoje dragocjenosti. Kada je Poslanik odlučio da učini hidžru u Medinu, povjeri Aliji, radijallahu anhu, da sve vrati vlasnicima, tako da je Alija ostao u Meki kako bi im mogao vratiti ono što su ostavili u emanet. Nakon što Alija, radijallahu anhu, to obavi, i on učini hidžru. U Medini mu Poslanik dade svoju kćerku Fatimu, radijallahu anha, za suprugu, a potom im je materijalno pomogao da stanu na noge i učine prve korake u bračnom životu.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nekoliko je puta nagovijestio da će Alija, radijallahu anhu, biti jedan od stanovnika Dženneta i da će preseliti kao šehid, da u svome srcu nosi iskrenu ljubav Allahu i Poslaniku, da ga Allah i Poslanik također vole, te da će ga voljeti svaki vjernik koji iskreno slijedi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer je Alija, radijallahu anhum dio Poslanikove porodice. Ovakav stav sličan je onom iznesenom u Kur'anu kojeg je Ibrahim, alejhis-selam, propovijedao: “Onaj ko bude mene slijedio – moj je (tj. moje je vjere).” Naglašavajući da je Alija, radijallahu anhu, čvrste vjere, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mu je: “Ti si od mene (moj), a ja sam tvoj.” (Buhari) Tako pravi vjernici uzimaju Uzvišenog Allaha i Poslanika za zaštitnika, što ih sprečava da učine bilo šta što bi neprijatelj uradio. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je da je Alija jedan od vjernika koji smatra druge vjernike svojim zaštitnicima i da ga i oni takvim smatraju, rekavši: “Ko me sam ja zaštitnik, i Alija će mu biti zaštitnik.” (Tirmizi) Šejhul-islam Ibn Tejmijja pojašnjava: “Ovim hadisom potvrđuje se da Alija duboko u srcu nosi iman. Osobenost Alije, radijallahu anhu, potvrđuje događaj kada je Uzvišeni objavio: ‘A onima koji se s tobom budu o njemu raspravljali, pošto si već pravu istinu saznao, ti reci: ‘Hodite, pozvat ćemo sinove naše i sinove vaše, i žene naše i žene vaše, a doći ćemo i mi, pa ćemo se usrdno pomoliti i Allahovo prokletstvo na one koji neistinu govore prizvati!’ (Ali Imran, 61).’ Tada Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva Aliju, Fatimu, Hasana i Husejna i reče: ‘Allahu moj, ovo je porodica moja.’” (Muslim)

Voljeti Aliju dio je vjere, mrziti ga znak je licemjerja. Alija, radijallahu anhu, kaže: “Tako mi Onog Koji čini da zrnje proklije i da povjetarac zapuše, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nagovijestio je da će mene voljeti svaki vjernik, a da će me prezirati isključivo licemjeri.” (Muslim). Slično ovome rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Ensarije vole svi vjernici, a isključivo ih licemjeri preziru.” (Muttefekun alejhi) Ko voli Aliju i ko voli one koje je preče voljeti od njega i koji su višeg stepena, poput preostale trojice pravednih halifa, čini djelo koje je sastavni dio islamskog vjerovanja, a ko prezire Aliju ili prezire ashabe koje su bolji od njega, čini djelo kakvo čine pravi licemjeri.

Alija, radijallahu anhu, nekoliko je puta bio zamjenik Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je trebalo dostaviti određenu vijest preostalim ashabima. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povjerio mu je nekoliko stvari vezanih za sebe lično. Tako je tokom hadža Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio Aliji da se pobrine za Poslanikove kurbane i da ih u cijelosti podijeli: meso, kožu, prekrivače i konopce, a da ne da ništa od kurbanu kao protuuslugu onima koji su ih zaklali. Također, kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na samrtnoj postelji nakratko osjetio poboljšanje, izašao je iz svoje sobe oslanjajući se na svoga amidžu Abbasa b. Abdulmuttaliba i na Aliju b. Ebu Taliba, radijallahu anhuma. Kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na bolji svijet, Alija je bio jedan od onih koji su gasulili i ukopali Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zajedno s drugim članovima Poslanikove porodice.

Alija, radijallahu anhu, bio je poznat po hrabrosti i odlučnosti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povjerio mu je bajrak u nekoliko bitki. Bio je učesnik svih bitki na kojima je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio prisutan, hrabro se borio i njegovo prisustvo svima je bilo primjetno. U Bitki na Uhudu jedan od mekanskih vođa Velid b. Utba želio je pokazati koliko je hrabar, pa mu je na dvoboj izašao Alija, radijallahu anhu, a tada je imao samo dvadeset godina. Nakon dvoboja Velid ostade ležući na tlu. U istoj bitki Alija, radijallahu anhu, hrabro je ostao boriti se kada su muslimani napadnuti s leđa. U Bitki na hendeku istupio je na dvoboj Amru b. Vuddu, jednom od arabljanskih junaka, od koga su se svi sklanjali. Ipak, Alija, radijallahu anhu, istupi

i ubi ga. Naknadno je Alija, radijallahu anhu, bio učesnik potpisivanja ugovora na Hudejbiji, zajedno s ostalim ashabima, kada su dali prisegu na smrt. Alija je lično napisao sporazum između Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i Mekelija. Nakon toga, u Bitki na Hajberu, Alija, radijallahu anhu, nosio je bajrak Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ubio je jevrejskog vođu Merhaba, otvorio je vrata njegove utvrde u koju vojska dugo nije mogla provaliti. U narednim godinama Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, bio je učesnik Bitke kod Hunejna. U vezi s tom bitkom Enes, radijallahu anhu, kaže: “Tog dana Alija, radijallahu anhu, najhrabrije se borio štiteći Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. U Bitki na Tebuku, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ostavio je Aliju na čelu straže koj će braniti Medinu, naročito zbog toga što se isticao povjerenjem. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tada mu reče: “Zar ne bi ti volio da meni budeš ono što je Harun Musau bio” (muttefekun alejhi), aludirajući na bliskost i ugled, nikako na poslanicu.

Alija, radijallahu anhu, bio je lijepog morala i pravi prijatelj. Odan, priznavao je zasluge svojih prethodnika, iskazujući poštovanje halifama prije sebe, javno je pokazivao ljubav prema njima. Tako je među prvima dao prisegu Ebu Bekru, radijallahu anhu, nakon smrti Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, potom je dao prisegu Omeru i Osmanu da budu naredne halife. Sve trojici je bio najbolji pomoćnik, davao najkorisnije savjete kada je bilo potrebno prilikom donošenja presuda, rata ili davanja odgovara na vjerska pitanja. Alija, radijallahu anhu, rekao je: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povjerio je Ebu Bekru vjeru ummeta, a muslimani mu povjeriše dunjalučka pitanja. Muslimani mu dadoše prisegu, a i ja sam to učinio. Išao sam u bitke kada bi me poslao, prihvatio bih kada bi mi nešto darovao, bio sam sablja u njegovim rukama i oruđe kojim se Božiji zakoni uspostavljaju.” Alija je slično kazao i o Omeru i o Osmanu. Pristao je da se njegova kćerka Ummu Kulsum uda za Omera b. Hattaba, radijallahu anhu. Kada Omer, radijallahu anhu, preseli na bolji svijet, Alija, radijallahu anhu, reče: “Neka ti se Allah smiluje, Ebu Hafse. Tako mi Allaha, nakon Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, najdraže bi mi bilo kada bih pred Allahom, džellešanuhu, stao držeći u rukama knjigu tvojih djela.”

Vjerodostojno nam je prenijeto da je Alija, radijallahu anhu, govorio: "Najbolji ljudi ovog ummeta, nakon Poslanika, su Ebu Bekr i Omer." Mnogo je i volio Osmana, radijallahu anhu, i na različite načine mu iskazivao poštovanje. Tako je jednom kazao: "Kada bi mi Osman, radijallahu anhu, naredio da se nastanim u Siraru (malo mjesto istočno od Medine), uradio bih kako mi je naredio." Nakon što je Osman, radijallahu anhu, ubijen, nije preostao niko da više zaslužuje postati halifa od Alije, radijallahu anhu. Islamski ummet dade mu prisegu prihvatajući da on postane halifa. Svi su priznavali njegove zasluge i kompetentnost, vjerujući da nakon Osmanovog ubistva, niko od ashaba nije ostao da je jednak njemu. Na dan Osmanovog ubistva, Aiša, radijallahu anhu, kazala je Abdullahu b. Bedilu: "Drži se Alije. Tako mi Allaha, on ništa od vjere nije ni izmijenio, ni odbacio." (Ibn Ebu Šejba)

Alija, radijallahu anhu, kao halifa je ljudima pravedno vladao, čvrsto se držao Kur'ana i sunneta. Raspitivao se, također, o praksi prethodnih halifa, radio po tome i nikada nije postupao suprotno njima. Ibn Betta bilježi: "Nepoznato nam je da je bilo ko od povjerljivih ljudi prenio da je Alija, radijallahu anhu, postupio u nečemu suprotnom Ebu Bekrovoj, Omerovoj ili Osmanovoj praksi." Ibn Abbas, radijallahu anhu, kaže: "Kada bi nam povjerljiva osoba prinijela vjerski stav Alije, odmah bismo po tome počeli postupati." Nevevi bilježi: "Velikani ashaba pitali su ga, postupali su po njegovim vjerskim odgovorima i mišljenju o mnogim stvarima i teško rješivim pitanjima."

Alija, radijallahu anhu, bio je rijetko viđen kadija po načinu kako je sudio među suparnicima. Štaviše, bio je jedan od najbolji ashaba u donošenju presuda i najbolje bi razumio predmet spora. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postavio ga je za kadiju u Jemenu. Omer, radijallahu anhu, govorio je: "Najbolji kadija među nama je Alija."

Premda je Alija, radijallahu anhu, bio širokog znanja, ipak je bio oprezan, ne bi govorio o nečemu što ne zna. Jednom se obratio ashabima rekavši: "Kako samo ovo

može dušu razgaliti! Kako samo dušu razgali!" Prisutni ga upitaše "A što je to?", a on odgovori: "Kada nešto ne znaš, da kažeš: 'Allah najbolje zna.'"

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije mu povjerio znanje koje cijelom ummetu nije kazao. Ebu Džuhejfa, radijallahu anhu, prenosi da je Aliju, radijallahu anhu, upitao: "Da li je vama, Poslanikovo porodici, objavljeno nešto što nije sadržano u Allahovoj Knjizi?", a on odgovori: "Ne, tako mi Onog Ko čini da zrnje proklje i da povjetarac zapuše. Sve što znam razumije se iz Kur'ana, što Allah može darovati bilo kome." (Buhari)

Alija, radijallahu anhu, čvrsto se držao Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, sunneta govoreći: "Nikada ne bih napustio Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, sunnet zbog nečijeg mišljenja." (Buhari) Precizno je provjerio vijesti koje prenosi o Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, te bi govorio: "Kada vam kazujem o Allahom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, imajte na umu da mi je draže da naglavačke padnem s neba nego da slažem na njega." (Buhari)

Četvrti halifa želio je dobro islamskom ummetu, često je davao savjete, redovno izvršavao ibadete i neprestano zikr činio. Tragao je za dobrim, uvijek je nastojao uvijek. Čvrste je vjere bio, nikog u pitanjima vjere nije privilegovao. Kao halifa bio je iskušan grupacijom koja ga proglasi za božanstvo, zbog čega ih spali; ali i grupacijom koja ga nevjernikom proglasi i protiv kojih se odlučno borio. Alija, radijallahu anhu, uzimao je od dunjaluka onoliko koliko mu je potrebno, odričući se ljepota i slasti ovog svijeta. Muslim b. Hurmuz govorio bi: "Jedne godine Alija je četiri puta darovao ljudima iz državne blagajne. Nakon četvrtog puta očistio je blagajnu, klanjao u njoj dva rekata, a potom kazao: 'Dunjaluče, zavedi nekoga drugoga.'"

Zbog velike Alijine, radijallahu anhu, hrabrosti, haridžije su ga jedino mučki mogli ubiti i tako on kao šehid preseli na bolji svijet, na putu ka džamiji da obavi sabah-namaz. Po dunjalučkim parametrima, ništa za sobom nije ostavio. Alijin sin Hasan, radijallahu anhu, nakon što je Alija, radijallahu anhu, ubijen, kazao je: "On za sobom nije ostavio ni zlatnika, niti srebrenjaka. Ostalo je samo sedam stotina srebrenih

dirhema iz naknade koju je dobivao, što je bio namijenio jednom od sluga svoje porodice.” (Ahmed)

Poštovani vjernici! Voljeti Poslanikove drugove dio je vjere i pohvalno djelo. Svako dobro u kojem uživaju muslimani rezultat je onoga što su ashabi učinili, oni koji su nam vjeru dostavili. Uzvišeni Allah odlikovao je četvericu pravednih halifa nad ostalima. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potvrdio je da su na Pravom putu, naredivši pritom da se slijedi njihova praksa. Najbolji među ashabama slijedili su svijetlu praksu pravovjernih halifa. Ibn Mesud, radijallahu anhu, kaže: “Oni su ti koje je Uzvišeni odabrao da budu Poslanikovo društvo i da bdiju nad uspostavom vjere. Oni su, zasigurno, na Pravom putu.” Ko bude volio ashabe, bit će proživljen u njihovom društvu. Voljeti ih podrazumijeva biti njihova pristalica, braniti njihovu čast, pohvalno govoriti o njima i slijediti ih. Povod da se zavole mogao bi biti iščitavanje njihovog životopisa, biti u društvu u kojem se govori o njihovom vrlinama. Uzvišeni Allah u časnome Kur’anu kaže: “Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime; za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje rijeke teku, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh.” (Et-Tevba, 100)

Poštovani vjernici! Potrebno je znati i da su, kao što su određeni ashabi odlikovani posebnim vrlinama u odnosu na druge, svi ashabi koji su povjerovali među prvima i koji su prisustvovali velikim događajima u islamu zavrijedili posebno mjesto. Oni koji su udjeljivali i borili se prije potpisivanja ugovora na Hudejbiji bolji su od onih koji udjeljivali i borili se poslije toga, muhadžiri su za stepen iznad ensarija, dok je učesnicima Bitke na Bedru Uzvišeni Allah poručio: “Radite šta god želite, sve sam vam već oprostio.” (Ebu Davud)

Onaj ko je dao prisegu na smrt pod drvetom neće osjetiti džhennemsku vatru. Čak, Uzvišeni je kazao da je zadovoljan njima, kao što su oni zadovoljni Njime. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, onima koji su bili prisutni prilikom sklapanja ugovora na

Hudejbiji kazao je: “Vi ste ovog trenutka najbolji stanovnici Zemlje.” (Muslim) Štaviše, Uzvišeni Allah dao je obećanje svim ashabima da će ući u Džennet: “A Allah svima obećava nagradu najljepšu” (El-Hadid, 10), odnosno Džennet, kako je protumačeno. Ibn Hazm bilježi: “Svi učenjaci smatraju da će svi ashabi biti stanovnici Dženneta.”

Uzvišeni Allah naređuje nam da donosimo salavat i selam na Poslanika, kao što stoji u ajetu: “Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šalžite mu pozdrav!” (El-Ahzab, 56)

Gospodaru naš, blagoslovi našeg poslanika Muhammeda, smiluj se pravednim halifama, koji su Istinom upravljali i sudili. Gospodaru naš, smiluj se Ebu Bekru, Omeru, Osmanu i Aliji; smiluj se i svim drugim ashabima. Gospodaru, smiluj se i nama i oprostite nam grijeha iz Svoje plemenitosti i darežljivosti. Ti si, uistinu od darežljivih najdarežljiviji.

“Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovome i na onome svijetu, i sačuvaj nas patnje u Ognju!” (El-Bekara, 201)

Poštovani vjernici, Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje. Zato ime Gospodara Veličanstvenog i Svevišnjeg često spominjite i zahvaljujte Mu na Njegovim blagodatima da bi vam dao više darova. Uistinu molitva je najveća poslušnost – A Allah zna šta radite.

